

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного
факультету

Юрій Бідзіля
Юрій БІДЗІЛЯ
« 30 » *серпень* 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Освітня програма	Українська мова і література. Англійська мова і література
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури» (періоди **Середньовіччя та Відродження**) для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **014 Середня освіта** предметної спеціальності **014.01 Середня освіта (Українська мова і література)** освітньої програми «Українська мова і література. Англійська мова і література».

Розробники:

Бедзір Наталія Проконівна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри слов'янської філології та світової літератури ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри слов'янської філології та світової літератури**.

Протокол № 8 від 15 червня 2023 року

Завідувач кафедри

Наталія БЕДЗІР

Схвалено науково-методичною комісією **філологічного факультету**.

Протокол № 8 від 29 червня 2023 року

Голова науково-методичної комісії

Василь ШАРКАНЬ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів ЄКТС –2	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин –60	1-й	1-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	2-й	2-й
	Лекції:	
	20	10
	Практичні (семінарські):	
	10	-
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	30	50

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури» (Періоди **Середньовіччя та Відродження**) є засвоєння студентами на теоретичному і практичному рівні знань про своєрідність словесного мистецтва **Середньовіччя та Відродження**, розуміння шляхів розвитку літератур цього періоду, процесів формування жанрів і стилів прози, лірики, драматургії у творчості визначних митців та визначення їхнього впливу на розвиток світової та української літератур для подальшого викладання дисципліни у навчальних закладах.

Завдання (згідно з вимогами освітньої програми підготовки здобувачів **першого/бакалаврського рівня вищої освіти**) полягає в такому:

- ознайомити здобувачів з вершинними літературними явищами, біографіями видатних майстрів художнього слова **Середньовіччя та Відродження**, сформувати навички критичного літературознавчого аналізу для **втілення у подальшій педагогічній діяльності**;

- визначити основну проблематику, жанрове розмаїття, тематичні особливості літератури **Середньовіччя та Відродження**, показати її зв'язок з духовним розвитком суспільства, роль як могутнього засобу виховання – відповідно до **Програмою викладання історії зарубіжної літератури в закладах середньої освіти**;

- опанувати навички самостійної роботи з літературно-критичними джерелами: статтями, монографіями, підручниками, енциклопедіями, довідниками, інтернет-ресурсами для **використання у роботі із учнями**.

Відповідно до зазначеної освітньої програми, вивчення дисципліни «Історія зарубіжної літератури» (Періоди **Середньовіччя та Відродження**) за спеціальністю **014.Середня освіта** сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти загальних таких компетентностей:

ІК. Здатність вирішувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань,

психології, теорії та методики навчання й характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ФК 1. Здатність до формування в здобувачів освіти ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків;

ПК 4. Здатність орієнтуватися в українському літературному процесі на тлі світового (від давнини до сучасності), уміння використовувати здобутки українського і світового письменства для формування національної свідомості, світогляду учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.

ПК 8. Здатність використовувати сучасні наукові методи філологічних досліджень, добирати, аналізувати, систематизувати й синтезувати фактичний лінгвістичний, літературний матеріал; узагальнювати підсумки виконаного дослідження та формулювати його новизну; оформляти згідно із сучасними вимогами та репрезентувати результати наукового дослідження в усній чи письмовій формі, послуговуючись відповідним термінологічним апаратом.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Історія зарубіжної літератури**» (**Періоди Середньовіччя та Відродження**) є опанування навчальної дисципліни освітньої програми «Латинська мова» (ОК 24) та дисципліни «Історія зарубіжної літератури» (Період античності) (ОК 9, перший семестр).

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми, вивчення навчальної дисципліни «**Історія зарубіжної літератури. Періоди Середньовіччя та Відродження**» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знає основні історичні етапи розвитку предметної галузі.	РН 1
Уміє оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.	РН 5
Уміє застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.	РН 7
Здатний цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.	РН 11
Знає сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури, мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності, провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні та за її межами.	РН 13
Пояснює особливості розвитку української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури, специфіку перебігу літературного процесу в Україні в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української класики й сучасності у	РН 14

взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою; порівнює мовні й літературні факти, явища, оригінали творів англійською мовою й українські переклади англійськомовних художніх текстів, визначає їхні подібності й відмінності.	
Застосовує різні види аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору з фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.	PH 16
Знає, розуміє і демонструє здатність реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури для виконання освітньої програми в базовій середній школі, закладах фахової передвищої освіти.	PH 22

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури» (Періоди Середньовіччя та Відродження):

Очікувані результати навчання з дисципліни	
<i>Знає</i> основні історичні етапи розвитку предметної галузі.	PH 1
<i>Уміє</i> оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.	PH 5
<i>Уміє</i> застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.	PH 7
<i>Здатний</i> цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.	PH 11
<i>Знає</i> сучасні філологічні й дидактичні засади навчання зарубіжної літератури, провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні та за її межами.	PH 13
<i>Пояснює</i> особливості розвитку зарубіжної літератури, специфіку перебігу літературного процесу в Україні в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою.	PH 14
<i>Застосовує</i> різні види аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору з фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.	PH 16
<i>Знає, розуміє і демонструє</i> здатність реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання зарубіжної літератури для виконання освітньої програми в базовій середній школі, закладах фахової передвищої освіти.	PH 22

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби та критерії оцінювання, методи демонстрування результатів навчання

Засобами та критеріями оцінювання, методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

1. Виконання завдань із аналізу текстів. Написання рефератів.
2. Презентації результатів виконаних завдань та досліджень.
3. Написання модульних контрольних робіт.

Під час навчання використовуються такі основні методи: 1) традиційні: вербальні (розповідь, пояснення, бесіда, навчальна дискусія), наочні (ілюстрування, демонстрування, метод самостійного спостереження студента), практичні (практичні роботи), порівняння,

узагальнення; 2) інтерактивні методи; 3) методи контролю і самоконтролю в навчальній діяльності.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виконання практичних завдань; самостійна робота, виступи на практичних заняттях; написання рефератів; індивідуальне, групове та фронтальне опитування. Методи поточного контролю: усний, письмовий, практичний, комп'ютерний і самоконтроль. Контроль самостійної роботи здійснюється шляхом перевірки виконаних завдань на практичних заняттях, під час індивідуальних та групових консультацій тощо.

Форма модульного контролю: письмова модульна контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	20	50	100
5	5	5	5	5	5			

T1, T2, T3, T4, T5, T6 – теми.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Сума
T7	T8	T9	T10	T11	T12	20	50	100
5	5	5	5	5	5			

T7, T8, T9, T10, T11, T12 – теми.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	6	30	6	30
Презентація	1	5	1	5
Реферат, доповідь	1	5	1	5
Аналіз тексту	1	10	1	10
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

До модульного контрольного оцінювання допускаються всі здобувачі. При визначенні оцінки за модуль враховуються результати модульної контрольної роботи (МКР) та поточного контролю під час практичних занять, самостійної роботи.

МКР складається з трьох блоків завдань.

Перший блок (1-20 балів) містить висвітлення теоретичних питань навчальної дисципліни.

Другий блок (1-20 балів) містить тестові завдання.

Третій блок (1-10 балів) містить тексти з вивчених за програмою періодів розвитку зарубіжної літератури для літературознавчого аналізу.

Підсумкова оцінка за кожний модуль складається із суми балів за поточне оцінювання (50 б.) і результату модульної контрольної роботи (50 б.) Максимальна оцінка – 100 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Шкала ECTS	Диференційована Шкала	Недиференційована Шкала	Мінімальний бал – максимальний бал
A	Відмінно	Зараховано	90-100
B	Добре		82-89
C	Добре		74-81
D	Задовільно		64-73
E	Задовільно		60-63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35-59
F	Незадовільно		0-34

До підсумкового (семестрового) контролю з навчальної дисципліни не допускаються студенти, які не виконали усі види обов'язкових практичних робіт, передбачених робочою програмою, а також підсумкова модульна оцінка яких становить менше 35 балів. Студент, який за результатами модульних контролів отримав оцінку «F» (0-34 бали), повинен до проведення підсумкового (семестрового) контролю поліпшити цю оцінку принаймні до показника FX (≥ 35 балів) під час чергування викладача на кафедрі. Без такого поліпшення він до підсумкового (семестрового) контролю не допускається.

Відповідно до «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання здобувачів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «зараховано» (90-100 балів, A) заслуговує здобувач, який досяг наступних результатів: всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; - вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; - засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває; вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявляє творчі здібності і використовує їх у вивченні навчально-програмового матеріалу, демонструє нахил до наукової роботи;

оцінку «зараховано» (82-89 балів, B) заслуговує здобувач, який досяг наступних результатів: - повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим

матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; - має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; - під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «зараховано» (74-81 бал, C) заслуговує здобувач, який досяг наступних результатів: - в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок; - вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; - опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «зараховано» (64-73 бали, D) заслуговує здобувач, який досяг наступних результатів: - знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії; - виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; - ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; - допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення;

оцінку «зараховано» (60-63 бали, E) заслуговує здобувач, який виявив наступні результати: - володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер;

оцінка «незараховано» (35-59 балів, FX) виставляється здобувачу, який досяг наступних результатів: виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань;

оцінка «незараховано» (35 балів, F) виставляється здобувачу, який досяг таких результатів: - володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; - допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; - не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Література Середньовіччя

Тема 1. Поняття історичного та культурного Середньовіччя. Періодизація літератури середніх віків. Напрями і жанри в літературі Середньовіччя. Раннє Середньовіччя.

Тема 2. Героїчні епоси. словесність безслідно зниклих племен – скіфів, готів, галлів, венетів, антів, гепідів. Кельтський епос. Література Ірландії. «Книга Бурої корови»- XI ст., «Лейнстерська книга»- XII ст. «Саги Уладського циклу», «Саги про Фінна» (приписують Оссіану). Література Ісландії (скандинавський епос). «Старша Едда», «Молодша Едда» (перекази міфів Сноррі Стурлуссона, XIII ст.).

Тема 3. Епос англосаксів. «Пісня про Беовульфа». Епос скандинавів (саги, поезія скальдів),

Тема 4. Класичний героїчний епос. «Пісня про Нібелунгів», «Пісня про Роланда», «Пісня про мого Сіда», «Слово о полку Ігоревім».

Тема 5. Поезія вагантів, трубадурів (Бернарт де Вентадорн), голіардів, міннезінгерів (Вальтер фон дер Фогельвейде). Лицарська поезія. Лицарський роман. Цикл про легендарного короля Артура (Кретьєн де Труа, Вольфрам фон Ешенбах).

Тема 6. Театр у середньовічній культурі. Літургійна драма. Троп, гімн, секвенція. Зерцало, проповідь, видіння. Містерія. Мораліте. Фарс. Міраклъ.

Змістовий модуль 2. Література доби Відродження

Тема 1. Умови виникнення Відродження в Європі. Гуманізм як філософія та естетика Ренесансу. Натурфілософія та пантеїзм ренесансної культури. Роль античності у формуванні культури Відродження. Періодизація епохи Відродження. Характерні риси Ренесансу як напряму літератури. Особливості поезії, малої прози та роману Відродження.

Тема 2. Данте Аліг'єрі - передвісник епохи Відродження. Біографія поета. Збірка «Нове життя». Художній зміст «Божественної комедії» Данте.

Тема 3. Відродження в італійській літературі. Ф. Петрарка. Дж. Бокаччо. Життя і творчість.

Тема 4. Відродження в Англії. Хронологічні межі, загальна характеристика. Представники. Творчість Дж. Чосера, Т. Мора та К. Марло. Вільям Шекспір. «Шекспірівське питання». Три періоди творчості. Характеристика жанрів п'єс Шекспіра. Синтез трагічного і комічного, високого і низького, багатство образних засобів. Історичні хроніки.

Тема 5. Трагедії Шекспіра «Гамлет», «Макбет», «Король Лір», «Отелло». Шекспірівські комедії. Романтичні комедії: «Багато галасу з нічого», «Сон літньої ночі», «Дванадцята ніч».

Тема 6. Відродження в Іспанії. Хронологічні межі. Національна своєрідність. Жанрове розмаїття поезії та драматургії. Творчість Лопе де Вега. «Драма «Фуенте овехуна». Творчість Мігеля Сервантеса де Сааведра. Роман Сервантеса «Дон Кіхот» як антилицарський роман та соціальна сатира. Характеристика образів Дон Кіхота та Санчо Панси. Значення роману в контексті світової літератури.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						Кількість годин				
	Форма навчання: денна						Форма навчання: Заочна				
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі			
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота		лекції	практичні	лабораторні	Інд. роб.
Змістовий модуль 1. Література Середньовіччя											
Тема 1. Поняття історичного та культурного Середньовіччя. Періодизація літератури середніх віків. Напрями і жанри в літературі Середньовіччя. Ранне Середньовіччя.	5	2				3	6	1			5
Тема 2. Героїчні епоси. словесність безслідно зниклих племен – скіфів, готів, галлів,	7	2	2			3	5	1			4

венетів, антів, гепідів. Кельтський епос. Література Ірландії. «Книга Бурої корови»-XI ст., «Лейнстерська книга»- XII ст. «Саги Уладського циклу», «Саги про Фінна» (приписують Оссіану). Література Ісландії (скандинавський епос). «Старша Едда», «Молодша Едда» (перекази міфів Сноррі Стурлуссона, XIII ст.).												
Тема 3. Епос англосаксів. «Пісня про Беовульфа». Епос скандинавів (саги, поезія скальдів),	5	2				3	5	1				4
Тема 4. Класичний героїчний епос. «Пісня про Нібелунгів», «Пісня про Роланда», «Пісня про мого Сіда», «Слово о полку Ігоревім».	8	2	3			3	5	1				4
Тема 5. Поезія вагантів, трубадурів (Бернарт де Вентадорн), голіардів, міннезінгерів (Вальтер фон дер Фогельвейде). Лицарська поезія. Лицарський роман. Цикл про легендарного короля Артура (Кретьєн де Труа, Вольфрам фон Ешенбах).	3	1				2	5	1				4
Тема 6. Театр у середньовічній культурі. Літургійна драма. Троп, гімн, секвенція. Зерцало, проповідь, видіння. Містерія. Мораліте. Фарс. Міракль.	2	1				1	4					4
Разом за модуль	30	10	5			15	30	5				25
Змістовий модуль 2.												
Література доби Відродження												
Тема 1. Умови виникнення Відродження в Європі. Гуманізм як філософія та естетика Ренесансу. Натурфілософія та пантеїзм ренесансної культури. Роль античності у формуванні культури Відродження. Періодизація епохи Відродження. Характерні риси Ренесансу як напряму літератури. Особливості поезії, малої прози та роману Відродження.	5	2				3	6	1				5
Тема 2. Данте Аліг'єрі - передвісник епохи Відродження. Біографія поета. Збірка «Нове життя». Художній зміст	8	2	3			3	5	1				4

Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість Годин
		денна	Заочна
Змістовий модуль 1.			
1.	Тема 2. Героїчні епоси. словесність безслідно зниклих племен – скіфів, готів, галлів, венетів, антів, гепідів. Кельтський епос. Література Ірландії. «Книга Бурої корови»- XI ст., «Лейнстерська книга»- XII ст. «Саги Уладського циклу», «Саги про Фінна» (приписують Оссіану). Література Ісландії (скандинавський епос). «Старша Едда», «Молодша Едда» (перекази міфів Сноррі Стурлуссона, XIII ст.). Опрацювання вимог шкільної програми: особливості вивчення кельтського та скандинавського епосу в школі; теорія поняття про героїчний епос; приклади епічності «Саги Уладського циклу», «Старшої Едди», «Молодшої Едди».	2	
2.	Тема 4. Класичний героїчний епос. «Пісня про Нібелунгів», «Пісня про Роланда», «Пісня про мого Сіда», «Слово о полку Ігоревім». Опрацювання вимог шкільної програми. Відмінності між слов'янським епосом, скандинавським та кельтським. Порівняння художніх образів персонажів «Пісні про Роланда» (Роланд – Ганелон, Карл – Ганелон); виявлення рис фольклору в «Пісні про Роланда»: символи, повтори, постійні епітети, метафори тощо (на прикладі уривків з тексту). «Роман про Трістана та Ізольду» (огляд). Провідні мотиви і образи. Жанрові особливості лицарського роману доби Середньовіччя. Причини популярності твору. Опрацювання вимог шкільної програми. Реконструкція і переказ роману Ж. Бедьє, переклад М. Рильського. Розвиток провансальської лірики (огляд, 1-2 вірша Дж. Рюделя або Б. де Борна – за вибором учителя). Мотиви кохання і служіння. Культ прекрасної Дами. Жанрове розмаїття лірики трубадурів. Модульна контрольна робота	2 1	
Змістовий модуль 2.			
3.	Тема 2. Данте Аліг'єрі - передвісник епохи Відродження. Біографія поета. Збірка «Нове життя». Художній зміст «Божественної комедії» Данте. Опрацювання вимог шкільної програми. Аналіз 1-ї Пісні, 5-ї Пісні, 33-ї Пісні «Божественної комедії» Данте. Особливості викладання творчості Данте за програмою школи. Прокоментувати висловлювання українських	2	

	письменників і перекладачів про європейську культуру і літературу доби Відродження.		
4.	Тема 4. Відродження в Англії. Хронологічні межі, загальна характеристика. Представники. Творчість Дж. Чосера, Т Мора та К. Марло. Вільям Шекспір. «Шекспірівське питання». Три періоди творчості. Характеристика жанрів п'єс Шекспіра. Синтез трагічного і комічного, високого і низького, багатство образних засобів. Історичні хроніки. Тема 5. Трагедії Шекспіра «Гамлет», «Макбет», «Король Лір», «Отелло». Шекспірівські комедії. Романтичні комедії: «Багато галасу з нічого», «Сон літньої ночі», «Дванадцята ніч». Зіставлення образів героїнь у сонетах митців. Порівняння оригіналів і художніх перекладів сонетів В. Шекспіра (за умови володіння англійською мовою). Опрацювання вимог шкільної програми. Розкрити загальнолюдський зміст вічних образів ренесансних творів (Ромео і Джульєтта, Дон Кіхот і Санчо Панса); виявити жанрові особливості творів («Ромео і Джульєтта», «Дон Кіхот»); проаналізувати ліричні твори (цілісно), драматичні і прозові твори (в окремих частинах і цілісно), виявити в них морально-філософські проблеми, засоби художньої виразності; розкрити особливості художньої мови творів (в оригіналах і перекладах), навести відповідні приклади, цитати; назвати відомих українських перекладачів творів доби Відродження. Модульна контрольна робота	2	1
	Разом за 2 семестр	10	

6.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	Заочна
	Змістовий модуль 1. Література Середньовіччя		
1	Опрацювати статтю Ціпов'яз, Лариси «Використання ігрових форм роботи на уроках зарубіжної літератури». Запропонувати ігрові форми роботи з учнями на тему: «Поняття історичного та культурного Середньовіччя. Періодизація літератури середніх віків. Напрями і жанри в літературі Середньовіччя. Раннє Середньовіччя».	3	5
2	Література Ісландії (скандинавський епос). «Старша Едда», «Молодша Едда» (перекази міфів Сноррі Стурлуссона, XIII ст.).	3	5
3	Епос англосаксів. «Пісня про Беовульфа». Епос скандинавів (саги, поезія скальдів), Подивитись	3	5

	захоплюючу анімаційну екранізацію «Beowulf» всесвітньо відомої англосаксонської легенди про славетного воїна Беовульфа та його протистояння з чудовиськом на ім'я Грендель. Реж. Роберт Замецкіс, 2007. Зіставлення кінофільму та епосу.		
4	Класичний героїчний епос. «Пісня про Нібелунгів», «Пісня про Роланда», «Пісня про мого Сіда», «Слово о полку Ігоревім». Підготувати доповідь про зіставлення романських, германських та слов'янських героїчних епосів.	3	5
5	Проаналізувати статтю Клименко Ж. «Формування уявлення учнів про історичну місію українського перекладацтва» (див. список джерел). Підготувати доповідь про українські переклади поезії вагантів, трубадурів (Бернарт де Вентадорн), голіардів, міннезінгерів (Вальтер фон дер Фогельвейде). Переклади українською лицарського роману Середньовіччя, циклу про легендарного короля Артура (Кретьєн де Труа, Вольфрам фон Ешенбах).	3	5
6	Характерні риси Ренесансу як напряму літератури. Особливості поезії, малої прози та роману Відродження.	3	5
7	Данте Аліг'єрі - передвісник епохи Відродження. Біографія поета. Збірка «Нове життя». Художній зміст «Божественної комедії» Данте. Проаналізуйте добірку «Данте // Все для вчителя, - 2001, - №25 – с.3». Які найбільш цікаві форми роботи з учнями ви запам'ятали? Підготуйте доповідь.	3	5
8	Відродження в італійській літературі. Ф. Петрарка. Дж. Бокаччо. Життя і творчість. Проаналізуйте статтю «Шалагінов, Борис. Як створювався «Український Боккаччо»: (до 100 річчя Миколи Лукаша). – Всесвіт, № 9–10 / 11–12. Всесвіт: фаховий журнал світової літератури. – Київ: Видавничий дім «Всесвіт»: http://vsesvit-journal.com . Підготуйте розповідь про М. Лукаша як про перекладача літератури європейського Відродження.	3	5
9	Характеристика жанрів п'єс Шекспіра. Синтез трагічного і комічного, високого і низького, багатство образних засобів. Історичні хроніки Шекспіра як попередники історичного роману Європи. Тема 5. Трагедії Шекспіра «Гамлет», «Макбет», «Король Лір», «Отелло». Шекспірівські комедії. Підготуйте доповідь «Життя Гамлета у світовому кінематографі» на матеріалі фільмів Лруренса Олів'є (1948), Г. Козінцева (1964), Франко Дзефіреллі (1990), Кеннета Брана (1996), Ліндсі Тернет (за виставою лондонського театру «Барбікан», 2015). Режим доступу: https://www.xn--1000-83dma3a1c7b6a8s.xn--j1amh/wp-content/uploads/2018/09/%.pdf	3	5
10	Роман Сервантеса «Дон Кіхот» як антилицарський роман та соціальна сатира. Характеристика образів	3	5

	Дон Кіхота та Санчо Панси. Значення роману в контексті світової літератури. Підготуйте доповідь про вплив роману Сервантеса на творчість таких авторів, як Філдінг і Смоллет, Діккенс і Гоголь.		
	Разом	30	50

6.5. Індивідуальні завдання

Студенти отримують для аналізу тексти із творів періоду Середньовіччя та Відродження, теми для написання рефератів.

Приклади текстів для аналізу із творів періоду Середньовіччя та Відродження

1. Про якого героя кельти розповідали: коли він приходив у стан «бойової люті», то незвичайно виростав і весь спотворювався: на кінці кожної його волосини виступала краплина крові, від тіла йшов неймовірний жар, із середини лоба бив вогняний струмінь крові, а обертання на чотири сторони світу викликало туман. Крім того, «занурюючись у ванну, котрою йому слугувало море, він червонів та шипів. На своїх ворогів він наслав жахливі біди: непроглядну імлу, урагани, шторми та сонячні затемнення. Він міг стати на наконечник піки босою ногою, у складних ситуаціях він використовував рогатий спис (із роздвоєним наконечником), який кидав у ворога пальцями ноги, стоячи у воді: 1) Конхобар 2) Кухулін 3) Сігурд 4) Одін.
2. «В обіймах смерті чується Роланд:/...І меч і ріг вкриваючи собою./Він повернувся лицем та головою /До сарацинів краю, бо бажав, /Щоб кожен рицар, щоб король сказав:/«Оце був граф! Як витязь умирав». – проаналізуйте текст. Назвіть ріг і меч Роланда.
3. «Візьміть Коладу, васал мій гідний./Володів нею перш, ніж я її добув,/Раймунд Беренгарій, граф Барселонський./Дарую її вам, чию пізнав доблесть» Проаналізуйте текст. Що дарує Сід?
4. «То віддайте мені хоч Бальмунг! Він тримав його у своїх руках. На ньому спочивав його погляд. Нехай же він ще раз привітає мого коханого!» – говорить Крїмгільда. Що таке Бальмунг?
5. Хто із французьких поетів 15 століття написав «Заповіт» із такими признаннями: «Ох, Боже мій, коли б я вчився,/Безглуздих не шукав забав/І добрим звичаям корився,/Я б дім і тепле ліжко мав./Та що ж, я школу обминав,/Як роблять це недобрі діти./Дивлюсь на те, що написав,/І серце почало щеміти». Що можете розповісти про його життєвий шлях і творчість?
6. Роман має п'ять частин, зокрема «Страшні і жахливі діяння і подвиги вельми славетного Пантагрюеля, короля дипсодів, сина великого велетня Гаргантюа»; «Найжахливіше життя великого Гаргантюа, батька Пантагрюеля»; «Третя книга героїчних діянь і промов доброго Пантагрюеля», а також «Четверта книга» і «П'ята книга». Про який роман якого автора йдеться?
7. У якому німецькому сатирично-повчальному творі поч. 16 ст. дається така характеристика? Хто його автор «А нині батько — грошолуб,/(Сліпець, невіглас, душогуб)/Бере таких учителів,/Що роблять дурнів із синів:/Повчиться син у них, і з сина/Не муж виходить, а скотина./І тут немає дивини:/В дурних батьків — дурні сини./А згодом прийде й до розплати,/Як стане в раді засідати/Ваш син, лайдак і лоботряс./Бо тим же він ганьбить і вас».
8. Про яких коханців йде мова? Чому свій шлюб вони втаємничують і побираються без волі батьків? «Коли твоє кохання чесне й ціллю/шлюб маєш, звістку дай мені ти завтра/через мого до тебе посланця,/де і коли ти шлюб хотів би взяти./До ніг тобі складу я все, що маю,/й піду з тобою, пане мій, край світу».
9. «Збожеволів він отак до послідку, і вроїлася йому в голову дивочна думка, яка жодному шаленцеві доти на ум не спливалася: що йому випадає, мовляв, і подобає, собі на славу, а рідному краєві на пожиток, статися мандрованим рицарем, блукати світами кінно і оружно,

шукати пригод і робити все те, що робили, як він читав, мандровані рицарі, - тобто поборювати всілякого роду кривди, наражатися на різні біди й небезпеки, щоб, перебувши їх і подолавши, окрити ймення своє не смертельною славою». Яке ім'я у цього героя? Хто автор твору? Знайдіть приклади іронії у тексті.

10. Який герой Мольєра переконаний: «Всі красуні мають право чарувати нас: наше серце належить всім їм по черзі, без винятку, як першої, так і останньої <...> любов до однієї не змусить мене бути несправедливим до інших <...> я кожній віддаю належне, як велить природа ...»?

Тематика рефератів

1. Французький героїчний епос «Пісня про Роланда», його художні особливості.
2. Німецький героїчний епос «Пісня про Нібелунгів», його художні особливості.
3. Іспанський героїчний епос «Пісня про мого Сіда». Поетика «Пісні».
4. Новаторство драматургії Шекспіра.
5. Тематика та жанрова своєрідність середньовічної літератури
6. Типи літератури Середньовіччя за тематикою та хронотопом (простором і часом).
7. Класичний героїчний епос Середньовіччя.
8. Лицарська література Середньовіччя.
9. Метафізична поезія Середньовіччя.
10. Чотири періоди творчості Мільтона.
11. Творчість Джона Донна як приклад англійської метафізичної поезії..
12. Вивчення творчості Данте в школі. За Програмою та матеріалами підручника.
13. Творчість Мольєра в шкільній програмі. За Програмою та матеріалами підручника.
14. Вплив роману Сервантеса на творчість Філдінга і Смоллета, Дікенса і Гоголя.
15. Життя «Гамлета» Шекспіра у світовому кінематографі» на матеріалі фільмів Лруренса Олів'є (1948), Г. Козінцева (1964), Франко Дзефіреллі (1990), Кеннета Брана (1996), Ліндсі Тернет (за виставою лондонського театру «Барбікан», 2015).
16. М. Лукаш як перекладач літератури європейського Відродження.
17. «Beowulf» режисера Роберта Замецкіса (фільм 2007 р.) і героїчний епос «Беовульф» (зіставлення епосу та кінофільму).
18. Зіставлення романських, германських та слов'янських героїчних епосів.
19. Переклади українською лицарського роману Середньовіччя із циклу про легендарного короля Артура
20. Ігрові форми роботи з учнями на уроках зарубіжної літератури.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

1. Технічні засоби: проектор.
2. Обладнання: комп'ютер.
3. Програмне забезпечення: інформаційні технології та засоби електронного навчання: Microsoft Office; Microsoft Excel; система електронного навчання Moodle; електронна пошта (<http://gmail.com> і ін.) на базі глобальних інформаційно-комунікаційних порталів, внутрішня корпоративна електронна пошта УЖНУ.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

Навчальні програми для закладів загальної середньої освіти Методичні посібники

1. Історія зарубіжної літератури. Середні віки. Відродження: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) освітньої програми «Українська мова і література. Зарубіжна література» та освітньої програми «Українська мова і література. Англійська мова і література» філологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»/ Уклад.: Бездір Н.П., Демчик М.І., Ужгород, 2023.
2. Гаврило І.В. Історія зарубіжної літератури XVII-XVIII ст.: Курс лекцій з дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Середня освіта. Мова і література англійська/німецька/французька» та «Філологія. Англійська/німецька/французька мова і література. Переклад» / І.В. Гаврило. Ужгород : УжНУ, 2022. 100 с.
3. Бендзар Б, Бобинець С. Методика викладання світової літератури в загальноосвітній школі з українською мовою навчання. Ужгород, 2001.

Підручники для закладів загальної середньої освіти

1. Богосвятська А.-М., Ковальова Л. Підручник для 8 класу з поглибленим вивченням філології закладів загальної середньої освіти. Львів: Світ. 2021. 292 с.
2. Волощук Є. Зарубіжна література 7 клас закл. заг. середньої освіти /Є. Волощук, О. Слободянюк. К.: Генеза, 2020. 240 с.
3. Наливайко Д. Шахова К., Волощук Є. Світова література. 10 клас. Академічний рівень. Профільний рівень. – К.: Генеза, 2010. 288 с.
4. Міляновська Н. Р. Зарубіжна література: підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Тернопіль: Астон, 2016. 318с.
5. Паращич.В.В. Зарубіжна література. Рівень стандарту. Підручник для 10 кл. закл. заг. середньої освіти / В. Паращич, Г. Фефілова, М. Коновалова. – Харків: видавництво «Ранок», 2019. 160 с.

Підручники для закладів вищої освіти

1. Безруков А. В. Історія зарубіжної літератури: від античності до початку XIX ст. : навч. посіб. для студентів філол. спец. ЗВО. Дніпро : ФОП Касян-Шаїнський, 2021. 165 с.
2. Боговін О. В. Історія зарубіжної літератури Середніх віків та Відродження: навч.-метод. посіб. для студентів / О. В. Боговін. Бердянськ : Ткачук О. В. [вид.], 2015. 243 с.
3. Давиденко Г.Й., Акуленко В.Л. Історія зарубіжної літератури Середніх віків та доби Відродження. К.: Центр учбової літератури, 2020. 248.
4. Давиденко, Г. Й. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. Київ : Центр учбової л-ри, 2007. 248 с.
5. Насмінчук Г. Й. Зарубіжна література ранніх епох: Античність, Середньовіччя, Відродження: навч. посіб. /Г. Й. Насмінчук. Кам'янець-Подільський : Руга, 2013. 211 с.
6. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література від античності до початку XIX сторіччя : Історико-естетичний нарис. – К.: КМ Академія, 2007. 360 с.

7. Яременко Н. В. Історія зарубіжної літератури. Епоха Середніх віків та Відродження: навчальний посібник / Наталія Володимирівна Яременко, Наталія Євгенівна Коломієць. Кривий Ріг, 2012. 184 с.

Інформаційні ресурси

1. Наукова електронна бібліотека Національної бібліотеки ім. В. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
2. Загальний сайт Національної бібліотеки ім. В.Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Сайт бібліотеки ім. Д.І.Чижевського: <http://library.kr.ua/>
4. Український шекспірівський портал. Режим доступу: <http://shakespeare.zp.ua/>